

РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЗІ СТВОРЕННЯ ШКІЛЬНОГО ОДЯГУ

УДК 7.012:001.891

Кукош Ю. С. Розробка рекомендацій зі створення шкільного одягу. У статті визначено вимоги до моделей дитячого шкільного одягу. Методологічну основу склали положення теорії художнього моделювання костюма. На окремих етапах дослідження використовувались літературно-аналітичні, структурно-графічні, математичні методи, класифікації та комп'ютерне моделювання. Представлені в роботі результати наукових досліджень надають нове бачення призначенню дрес-коду в житті школяра.

Актуальність розробки нових моделей шкільної форми в офіційно-діловому стилі обумовлена тим, що шкільна форма в навчальних закладах набуває все більшої популярності. Сьогодні в багатьох школах, гімназіях і ліцеях шкільна форма стає обов'язковою.

Шкільна форма, як і будь-який інший дитячий одяг, має бути зручною, практичною, модною і, головне, повинна подобатися самим школярам.

За результатами проведених досліджень розроблено рекомендації з розробки шкільного одягу. Створено графічні ескізи моделей форми з урахуванням виявлених вимог.

Ключові слова: шкільна форма, дрес-код, дитячий одяг, художньо-композиційні, конструктивні, технологічні, ергономічні показники.

Кукош Ю. С. Разработка рекомендаций по созданию школьной одежды. В статье определены требования к моделям детской школьной одежды. Методологическую основу составили положения теории художественного моделирования костюма. На отдельных этапах исследования использовались литературно-аналитические, структурно-графические, математические методы, классификации и компьютерное моделирование. Представленные в работе результаты научных исследований предоставляют новое видение назначению дресс-кода в жизни школьника.

Актуальность разработки новых моделей школьной формы в официально-деловом стиле обусловлена тем, что школьная форма в учебных заведениях приобретает все большую популярность. Сегодня во многих школах, гимназиях и лицеях школьная форма становится обязательной.

Школьная форма, как и любая другая детская одежда, должна быть удобной, практичной, модной и, главное, должна нравиться самим школьникам. По результатам проведенных исследований разработаны рекомендации по разработке школьной одежды. Созданы графические эскизы моделей формы с учетом выявленных требований.

Ключевые слова: школьная форма, дресс-код, детская одежда, художественно-композиционные, конструктивные, технологические, эргономические показатели.

Kukosh Y. Recommendations on the development of school clothes.

Background. School uniforms is casual dress code for students while they are at school and in the official school activities outside of school. Defining requirements for models of children's school clothes. Presented in the research findings provide a new vision of purpose dress code in the life of the student. There is an opinion that school uniform is not really good for schoolchildren because it prevents them from expressing themselves, it can make them feel uncomfortable, and they don't want to be seen the same as all the children. But experts insist on its positive impact:

- school uniform creates a business environment needed for employment — children discipline and motivation to educational activity;
- school uniform — a sign of community schools;
- allows you to wear the clothes, to which there is a greater emphasis on health and safety standards, standards of aesthetic taste and fashion culture;
- warns children against too bright colors, often used in children's clothing, which can cause irritation, headaches, fatigue of view;
- reduces the risk of interpersonal conflicts in a class on the subject of financial competition.

It was the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1004 (from 22.09.1996) on the introduction of school uniforms for secondary school pupils.

Objectives. The urgency to develop new models of school uniforms in official-business style due to the fact that school uniforms are becoming more popular. Today, many schools, gymnasiums and lyceums school uniform is compulsory.

School uniform has many advantage:

- Allows smooth social inequality;
- Foster a child's internal discipline and good taste for elegant business style;
- Generates a sense of solidarity with the class, school.

Most of the time child spends in school, why study accordance artistic and compositional, structural, technological, ergonomic indicators of school uniform is a very important issue. In some countries, school uniforms are commonplace. Britain is the most obvious example of this, but in many other countries is mandatory school uniform: in Australia, Ireland, New Zealand, Singapore, Hong Kong, South Africa and many other African countries. Dress code exists in almost all schools in Japan. In other countries, particularly in continental Europe, USA and Canada, the dress code is not compulsory in public schools, although private schools may have a school uniform. Purpose was to obtain theoretical foundations of patterns and specificity of the artistic design of school uniforms.

Methods. Research on school uniforms is minimal, especially research on children's opinions about uniforms, and the use of student uniforms is a growing conversation across the country. The methodological basis of the theory of art made of modeling the costume. At various stages of research used literary and analytical, structural and graphics, mathematical methods, classifications and computer modeling.

Results. At present the problem of improving the quality and competitiveness of children's clothes is very important. Process of modeling children's clothing consist of the same phases as the process of modeling clothes for adults. However, if the decision compositions clothing for adults based on stable proportions normally developed figure, the solution composition of children's clothing — building silhouette selection of fabrics and finishes, to determine the nature of constructive and decorative lines of color, size and shape of parts — has its own laws dictated by age features build, shape and proportions of view of the child.

Silhouette model clothes for adults defined purpose, fashion, material and physique. In simulation of all types of children's clothing has a basic law: the dependence of the shape and silhouette of the garment from age-build. The most important factors in determining the silhouette, shape and length of children's clothing is the ratio of the value of the head and all the figures, the ratio of the length of the body, arms and legs and extent of the discovery of the natural waist line, depending on age.

The results of the research recommendations on the development of school clothes. A graphic designs patterns shape considering the identified requirements.

Conclusions. School uniforms, as well as any children's clothes should be comfortable, practical, fashionable and most importantly — it should please most students. Clothes allows children to form their taste and style of the early years.

Designers consider important the following criteria for the selection of school uniforms:

Best colors: gray-blue shades, gray-pink, blue, brown, cherry, burgundy, green noble — without sharp contrasts in combination. Convenience and to emphasize the shape.

Classics at the base.

Fabric plastic, not shrinkable, pleasant to the body, easy to care, quality.

Without too appreciable drawing in large quantities.

Avoid sharp corners on his lapel, collar shirts and blouses.

Keywords: school uniform dress code, children's clothes, art, composition, design, technological, ergonomic indicators.

Постановка проблеми. На теперішній час особливо гостро постає проблема поліпшення якості та конкурентоспроможності не тільки одягу для дорослих, а й дитячого одягу. Процес моделювання дитячого одягу складається з тих самих етапів, що й процес моделювання одягу для дорослих. Однак якщо рішення композиції одягу для дорослих засноване на стабільних пропорціях нормально розвиненої фігури, то рішення композиції дитячого одягу — побудова силуету, вибір тканини та оздоблення, визначення характеру конструктивних і декоративних ліній, кольору, розмірів і форми деталей — має свої закономірності, продиктовані віковими особливостями статури, пропорціями фігури і виглядом дитини.

Силует моделі одягу для дорослих визначається призначенням, модою, матеріалом і статурою. У моделюванні всіх видів дитячого одягу діє свій основний закон: залежність форми і силуету одягу від вікових особливостей статури.

Найбільш важливими факторами у визначенні силуету, форми і довжини дитячого одягу є співвідношення величини голови і всієї фігури, співвідношення довжини торсу, рук і ніг, ступінь виявлення природної лінії талії в залежності від віку.

Більшу частину часу свого життя дитина проводить у школі, саме тому вивчення відповідності художньо-композиційних, конструктивних, технологічних, ергономічних показників шкільної форми є дуже важливим питанням. У деяких країнах шкільна форма є звичним явищем. Великобританію можна назвати найбільш очевидним прикладом цього, але і в багатьох інших країнах шкільна форма є обов'язковою: в Австралії, Ірландії, Новій Зеландії, Сінгапурі, Гонконгу, Південній Африці й у багатьох інших африканських країнах. Дрес-код існує майже у всіх школах в Японії. В інших країнах, особливо в континентальній Європі, США та Канаді, дрес-код не є обов'язковим у державних школах, хоча приватні школи можуть мати свою шкільну форму.

Мета роботи полягала в отриманні теоретичних основ формування закономірностей і специфіки художнього проектування шкільного форменого одягу.

Зв'язок із науковими та практичними завданнями. Проведені раніше наукові дослідження розглядали шкільний формений одяг як частину гардероба дітей шкільного віку, а не як самостійний комплект форменого одягу, що виконує складні виховні та інформаційно-знакові функції.

Основне завдання одягу для школи полягає у збереженні фізичного і морального здоров'я дітей. Красивий і зручний шкільний одяг, відповідний віковим психофізіологічним особливостям дитячого організму, сприяє успішній адаптації дитини до шкільного життя, гарній успішності. Тому для підвищення його функціональної якості доцільно використовувати методологію ергономічного проектування.

У даний час в області проектування шкільного одягу вже вирішені деякі завдання по формуванню промислових колекцій шкільного одягу для дітей різних вікових груп.

У роботах Шамухітдінової Л. Ш., Куренової С. В., Гончарової С. А. та ін. запропоновані способи продовження термінів активної носки дитячого одягу різних вікових груп, підвищення його надійності, включаючи повний період часу експлуатації, аж до того моменту, коли виріб приходить у стан морального і фізичного зносу. Виявлені психологічні аспекти сприйняття кольору молодшими школярами [3; 5; 12].

Крім статичної відповідності одягу для дитячих виробів особливо значущим є динамічний комфорт. При цьому слід враховувати, що діти різного віку мають особливості організації руху (ступінь розвитку м'язів, що зумовлює амплітуду рухів та ін.), які впливають на величини зміни розмірів тіла дітей у динаміці. Відомі роботи по вивченню рухів дошкільнят і старших школярів таких дослідників, як Ніколаєва Т. І., Проданчук І. В. [10] Таким чином, незважаючи на досягнуті в області проектування шкільного одягу успіхи, завдання створення ергономічно досконалої конструкції одягу для шкільних занять залишається, як і раніше, актуальним.

Мициєвська Ю. А. у своїй роботі встановлює закономірності вікової мінливості розмірних ознак тіла дітей, що дозволяють адаптувати конструкції до їх інтенсивних ростових процесів; виявляє кількісні антропоморфологічні характеристики дитячих фігур різних типів статури і розробляє класифікаційну схему типів; удосконалює метод параметризації дитячого одягу, що передбачає компенсацію вікової динаміки розмірних ознак тіла дітей; розробляє інформаційно-інструментальне забезпечення методу ергономічного проектування зон статичного і динамічного контакту одягу з тілом школяра [7].

Над розробкою методу проектування дитячого побутового одягу, який формує нормальну поставу за допомогою забезпечення компресійного впливу, відповідного нормативам профілактичних виробів, працювали Бікбулатова А. А., Кузнєцова А. В., Помазкова О. І. [2; 4; 9] У даний час порушення постави, за даними статистики, є однією з найпоширеніших патологій у дітей, особливо шкільного віку. Вирішувати завдання профілактики постави запропоновано шляхом проектування відповідного шкільного одягу, який здатний сформувати стійкий статико-динамічний стереотип дитини за рахунок зменшення функціональної компоненти викривлення хребта і підтримки постави у правильній симетричній позі непомітно для оточуючих і самого школяра, будучи при цьому естетично привабливим, придатним для постійного носіння.

Одним із провідних чинників в охороні здоров'я дитячого населення є забезпечення його безпечними предметами побуту. Одяг служить дитині для захисту від несприятливих впливів

Алгоритм розробки дрес-коду для школяра

<p>Вік:</p> <p>10-12 років</p> <p>визначення фізіологічних та психологічних особливостей</p>	<p>Колір, матеріали:</p> <p>вибір кольорової гама, з урахуванням вподобань</p>	<p>Форма:</p> <p>побудова конструкції, що відповідає ергономічним, художньо-композиційним, конструктивним, технологічним вимогам</p>	<p>відмінні ознаки:</p> <p>емблема</p>
--	--	--	--

Рис. 1. Розробка зразків шкільної форми

зовнішнього середовища, оберігає поверхню шкіри від механічних пошкоджень і забруднень. За допомогою одягу навколо тіла створюється штучний мікроклімат, який істотно впливає на процеси теплообміну організму і навколишнього середовища, полегшує терморегуляторну функцію шкіри, забезпечує процеси газообміну через шкірні покриви. Питанням матеріалознавства для дитячого одягу займалися Андреев Д. А., Михайлова Г. М., Махарашвілі Г. Е. [1; 6; 8]

Питанням удосконалення процесу проектування індивідуальних конструкцій одягу на різні типи фігур, переважно чоловічих і жіночих, присвячені роботи Коблякової Е. Б., Рахманова Н. А., Бахмат Е. І., Безкоровайної Г. П., Баскімбаєвої Т. А., Красильникової В. А., Медведевої Т. В., Лашиної І. В., Полянички В. Е. та інших авторів. Останнім часом велика кількість споживачів звертається до індивідуального методу виготовлення шкільного одягу. Причинами цього є бажання створити в колективі (школі або класі) унікальний стиль, який вирізняє групу учнів і підкреслює їх індивідуальність, і разом із тим пошук високоякісних виробів, що відповідають розмірам і формі тіла дітей.

Актуальність теми дослідження визначається потребами сучасної науки в новому підході до дослідження особливостей формування асортименту дитячого одягу і шкільного форменого одягу зокрема. Взаємне проникнення культур, поява нових технологій виробництва, необхідність більш повного освоєння сучасних технологій у

сфері дизайну та виробництва одягу, прискорення зміни модних тенденцій вимагають наукових розробок у галузі художнього проектування шкільного форменого одягу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Через незатребуваність до недавнього часу в наукових і практичних розробках не приділялося належної уваги методологічній та інформаційній базі процесу проектування дитячих виробів. Це призводить до незадовільної якості дитячих товарів, вироблених підприємствами сервісу.

Мета статті полягає в тому, щоби зробити огляд існуючих матеріалів із розробки одягу для школярів та розробити пропозиції з проектування даного типу асортименту.

Виклад основних матеріалів дослідження. Шкільна форма — набір стандартизованого одягу, що призначений для носіння у навчальному закладі. Питання затребуваності шкільної форми у навчальних закладах викликає багато суперечок (Схема 1). До шкільного одягу в суспільстві склалося неоднозначне ставлення, що обумовлено, почасти, його незадовільною якістю. Вікові особливості психології та фізіології дитини визначають значимість у гардеробі школяра одягу, спеціально призначеного для носіння в школу, і необхідність організації її промислового випуску. Ідея розробки спеціалізованого шкільного одягу пов'язана з можливістю створення комфортних умов для дитини під час шкільних занять та скорочення грошових витрат батьків на покупку дитячого одягу [11] (Рис. 1).

Рис. 2. Гардероб дитячого шкільного одягу

Розроблено методику формування раціональної структури гардероба і асортименту дитячого одягу промислового рівня, з урахуванням специфіки проектування, виробництва і споживання дитячого одягу, з можливістю їх реалізації. Розроблено метод формування багатофункціонального гардероба одягу з використанням сучасних методів комбінаторно-морфологічного аналізу і синтезу раціональних систем, що дозволив істотно зменшити число операцій вибору різних комбінацій предметів у гардеробі дитячого шкільного одягу (Рис. 2).

Висновки. Проведені наукові дослідження дали можливість визначення головних вимог до проектування шкільної форми. Визначено, що проектування одягу для школи вимагає особливого підходу, обумовленого віковими особливостями дітей, специфікою споживання одягу та соціально-економічними чинниками. Запропоновано представити шкільний одяг у відповідності з усіма вимогами раціональності: як універсальний, взаємозамінний, адаптивний до різних ситуацій носіння, в залежності від виду діяльності дитини, набір одягу, що задовольняє, насамперед, вимогам споживачів. Проведені дослідження були використані при розробці моделей. Розроблено багатофункціональний гардероб шкільного одягу.

Перспективи дослідження даної теми. Проектування шкільної форми є дуже важливим питанням у системі виховання дітей. Поява нових технологій виробництва, необхідність більш повного освоєння сучасних технологій у сфері дизайну та виробництва одягу, зміни модних тенденцій вимагають наукових розробок у галузі художнього проектування шкільного форменого одягу.

Література:

1. Андреев Д. А. Научное обоснование комплекса показателей для гигиенической оценки современных текстильных изделий детского ассортимента : дис. ... канд. мед. наук : 14.00.07. — гигиена / Андреев Дмитрий — Москва, 2004. — 150 с. : ил.
2. Бикбулатова А. А. Разработка метода проектирования детской бытовой одежды, формирующей нормальную осанку : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Бикбулатова А. А. — М., 2005. — 208 с.
3. Гончарова С. А. Развитие приемов морфологической трансформации при проектировании одежды для детей : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Гончарова С. А. — Шахты, 2001. — 193 с.
4. Кузнецова А. В. Разработка манекенов, совершенствующих проектирование и оценку посадки детской одежды :

дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Кузнецова А. В. — Иваново, 2012. — 203 с.

5. Куренова С. В. Исследование и совершенствование методов проектирования рациональных размеров и формы детской одежды : автореферат дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Куренова Светлана Викторовна. — Шахты, 1997. — 24 с.
6. Махараишвили Г. Э. Разработка методов оценки и исследование материалов для изделий легкой промышленности при воздействии конструктивных и эксплуатационных факторов : автореферат дис. ... кандидата технических наук : 05.19.01 / Махараишвили Георгий Эдуардович. — М., 2012. — 25 с.
7. Мацеевская Ю. А. Разработка метода эргономического проектирования школьной одежды : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04. / Мацеевская Ю. А. — М., 2007. — 216 с.
8. Михайлова Г. М. Формування властивостей і товарознавча оцінка якості тканин для дитячого одягу : автореф. канд. техн. наук : 05.19.08 — Товарознавство промислових товарів / Михайлова Г. М. — К., 2004. — 25 с.
9. Помазкова Е. И. Проектирование детской одежды с заданными профилактическими свойствами : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Помазкова Елена Ивановна ; Владивосток. гос. ун-т экономики и сервиса. — Владивосток, 2012. — 178 с.
10. Проданчук І. В. Удосконалення процесу проектування комплекту форменого одягу учнів молодшої шкільної групи : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.18.19 / І. В. Проданчук ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. — К., 2010. — 24 с. — укр.
11. Тихонова Т. П., Ефанова Т. А. Проблемы формирования ассортимента одежды для младших школьников / Т. П. Тихонова, Т. А. Ефанова // Швейная промышленность. — 1999. — № 6. — 22 с.
12. Шамухитдинова Л. Ш. Разработка рациональных ассортиментных коллекций детской одежды и способов повышения ее долговечности для условий Средней Азии : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Шамухитдинова Л. Ш. — М., 1992. — 217 с.

References:

1. Andreev, D. A. (2005). Nauchnoe obosnovanie kompleksa pokazatelej dlja gigienicheskoj ocenki sovremennyh tekstil'nyh izdelij detskogo assortimenta [Scientific substantiation of a set of indicators for the hygienic assessment of modern textile products of children's assortment]. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].
2. Bikbulatova, A. A. (2005). Razrabotka metoda proektirovaniya detskoy bytovoy odezhdy, formiruyushchey normal'nyu osanku [Development of the design method of child household clothes forming a normal posture]. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].
3. Goncharova, S. A. (2001). Razvitie priemov morfologicheskoy transformatsii pri proektirovanii odezhdy dlya detey [Development of morphological transformation techniques when designing clothes for children]. Candidate's thesis. Shakhty [in Russian].
4. Kuznetsova, A. V. (2012). Razrabotka manekenov, sovershenstvujushchih proektirovanie i ocenku posadki detskoy [Research and perfection of methods of designing rational size and shape children's clothing]. Candidate's thesis. Ivanovo [in Russian].

5. Kurenova, S. V. (1997). *Issledovanie i sovershenstvovanie metodov proektirovaniya razional'nykh razmerov i formy detskoy odezhdy* [Research and perfection of methods of designing rational size and shape children's clothing]. Candidate's thesis. Shahty [in Russian].
6. Maharashvili, G. Je. (2012). *Razrabotka metodov ocenki i issledovanie materialov dlja izdelij legkoj promyshlennosti pri vozdeystvii konstrukcionnyh i jekspluatacionnyh faktorov* [Development of evaluation methods and study materials for light industry under the influence of structural and operational factors]. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].
7. Matsievskaya, Yu. A. (2007). *Razrabotka metoda ergonomicheskogo proektirovaniya shkol'noy odezhdy* [Method Development ergonomic design school clothes]. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].
8. Mihajlova, G. M. (2004). *Formuvannja vlastivostej i tovaroznavcha ocinka jakosti tkanin dlja ditjachogo odjagu* [Improving process design kit uniforms primary school students]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].
9. Pomazkova E. I. (2012). *Proektirovanie detskoy odezhdy s zadannymi profilakticheskimi svoystvami* [Designing children's clothing with the specified preventive properties]. Candidate's thesis. Vladivostok [in Russian].
10. Prodanchuk, I. V. (2010). *Udoskonalennja procesu proektuvannja komplektu formenogo odjagu uchniv molodshoi' shkil'noi'* [Improving process design kit uniforms primary school students]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].
11. Tikhonova, T. P., Efanova, T. A. (1999). *Problemy formirovaniya assortimenta odezhdy dlya mladshikh shkol'nikov* [Development of rational assortment of collections of children's clothes and ways to improve its durability for Central Asian conditions]. *Shveynaya promyshlennost'* — Sewing Industry, 6, 22 [in Russian].
12. Shamukhitdinova, L. Sh. (1922). *Razrabotka ratsional'nykh assortimentnykh kolleksiy detskoy odezhdy i sposobov povysheniya ee dolgovechnosti dlya usloviy Sredney Azii* [Development of rational assortment of collections of children's clothes and ways to improve its durability for Central Asian conditions]. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].

Рецензент статті: Ніколаєва Т. В.,
канд. техн. наук, професор, зав. кафедри художньо-
го моделювання костюма, Київський національний
університет технологій та дизайну

Стаття надійшла до редакції 18.08.2016